

ПОДУШАВКА.

ДОДАТАКЪ КЪ СРБСКИМЪ НОВИНАМА

ЗА ГОДИНУ

1 8 4 3.

Milosh Popovic

УЧРЕДНИКЪ

МИЛОШЪ ПОПОВИЋЪ.

У БЕОГРАДУ,

Печатано и издано у правителственой кнѣгопечатни.

И
П
Р
З
И
Т
Е
Т
С
К
А
Б
И
Б
Л
И
О
Т
Е
К
А

WWW.UNILIB.RS

У
Н
И
В
Е
Р
З
И
Т
Е
Т
С
К
А

Б
И
Б
Л
И
О
Т
Е
К
А

УНИВ. БИБЛИОТЕКА
К. И. Бр. 10.531

— Книжества намъ е широко полъ!
Разне мысли една цѣль;
И разна воля, духъ ал' еданъ свима!

— — — — — ?

Наука выши кои намъ е конаць?
Мудрымъ, вѣштымъ, нравнымъ быт';
Што знашь ты самъ, саобштит' браћи сродной;
Мудрость у облакъ некрыт'.

Л. Мушицки.

У Гласу Народолюбца ст. 70 — 77.

ПОДУНАВКА.

№ 1.

У Суботу 2. Јануарія.

1843.

ПОДУНАВКИ.

Подунавко лепа вило!
 Одъ нудъ долазмишъ?
 Са долазкомъ твоимъ мило
 Шта намъ доносишъ?

Ако идешъ са весели
 Да насъ поздравмишъ,
 Па намъ одгудъ среће прели,
 Слогу свимъ носишъ?

Добро дошла жельо моя!
 Србству на радостъ,
 Некъ се чуе слава твоја
 Роду на сладостъ!

Ако носишъ миръ и любовъ
 На даръ момъ роду,
 Некъ е' радуе рѣка Дунавъ
 Красномъ твоимъ броду.

Ако зраке просвештени
 Данасъ доносишъ,
 Да семеномъ с'единени
 Србство оросишъ,

Некъ те слави србско дете,
 Докъ е Србиѣ,
 Некъ ти славе венце плете,
 Докъ се не свѣ.

Ако злобу ти истребишъ
 Твоимъ Долазкомъ,
 Старе ране јоштъ залечимъ
 Дишу' омразомъ;

Онда ми се, лепа, вило!
 Смеша будућностъ;
 Еръ растури твоје крило
 Мутну садашњостъ.

Ако л' друге носишъ даре,
 За подунављъ,
 Што'но србска срца кваре
 Зар' е забављъ?

Покри лице мутна дико,
 Бежи еъ дунава,
 Србъ е мача дизат' свик'о,
 То му г' забава,

Оће тебе ловати,
 Ма се и крила,
 Па ће тебе покосити,
 Макаръ гди была.

Време дође, то га гони
 Све у напредакъ,
 Србъ све руши, све прогони,
 Што му г' назадакъ,

А. Н.

РАЗМЫШЛЯВАНЪ О НОВОЈ ГОДИНИ.

(одъ I. С. П.)

Животъ е санакъ, и у сну живота снови-
 мо о новој живота години. Ко неће потвр-
 дити, да су люди чудновате ђуди? Старцы я-
 дикую, да е одъ дана на данъ горе и разврат-
 ние време, и опетъ са задовољствомъ очекую
 почетакъ нове, рѣвије године. Девойка, која е
 свакиј данъ црнимъ даномъ називала, и при
 поћной тишини подглавакъ горкимъ сузама ква-

силѣ, што є новы година двадесеть и осамъ дочекала, а младоженю ни єдногъ, радує се, да съ юче свршеномъ альбиномъ нову годину поздравити може. Како бы іой было, кадъ бы іой се оно, одъ чега прилѣжно мысли одвраћа, примѣтило, да є овай данъ ню толико помладіо, колико дружество млады девойчица, съ койма се радо меша, да товаръ свойй година съ нѣма подела, или кадъ бы одкудъ чула, да є ово година са свимъ стара за оно, што у кругу нѣны надежда прво место заузима. — Одъ кудъ дакле толике радости о новой години, кадъ се године живота нашегъ са 365 дана смаяле? одъ тудъ ямачно, што свакій свое слабости своелюбіемъ и суетомъ по образу гледи. Жена, коя є юче седину свое косе или почупала, или враниломъ изгладила, радує се данасъ, око огледала савілюи се, да є іоштъ доста млада и прилична; старцы се вараю, као да имъ є нова година старый рачунъ претрпала и поцепала; девойка, за кою говоре, да є натрагъ тргла, мысли, да на предъ иде, и изъ овогъ узрока, да се не бы уморила, и назадъ пошла, кораке мале и ситне прави; помодари се надаю новомъ крою альвина; войводе новымъ побѣдама; честолюбаць новой слави, граблѣваць новомъ лову; єдномъ речю, свакій се нада нешто получитьи, кое у спаску нѣговы желя подъ насловомъ С р е ѣ а означено стои. — Око овогъ се и сва наша честитаня врзу. Многи су главу разбіяли, како се обичай честитаня увео; я налазимъ причину у томъ, што човекъ радо дає оно, што самъ нема, и што га ништа не стає. Ко неће другомъ жельти Матузалимовъ векъ, златна брда, побѣду, славу и т. д. мы желимо, па край, а онъ ако и самъ то исто жели, нека гледи, како ће до тога доћи. Я бы радъ и єдну брачну парницу видити, гди нив найманѣ петъ стотина свакояки желя пало. Сватови су честитали, и ели и пили, а венчани се после три месеца безъ никаквы желя раставили.

Одъ како є мода уведена са свачемъ спекулацію тератъ, подпало є и честитанѣ подъ трговину. Єданъ жели одъ кога што добити,

и трчи о новой години нѣму сто редій више жельти. Овай є у чести, слави, вали да му оно, што нема, желимо, како бы оно, што нема, на насъ могли пренети. А ко ништа нема, никакovy добара, никакве чести не ужива, тога безъ честитаня оставлямо. Ко му є кривъ? за што нѣ и онъ што набавіо, пакъ бы му наше жель лако придодали. Вредно є промыслити, како бы онда стваръ стаяла, кадъ бы честитанѣ штогодъ друго было, него празанъ обичай, и кадъ бы се свакомъ оно желило, што у срцу желимо. Кадъ бы на примеръ каквомъ богатыру наслѣдникъ нѣговъ честитао: я желимъ, да вы што скоріє умрете, да могу съ вашимъ добромъ по вољи располагати; или кадъ бы жена мужу, или мужъ жени честитао, ахъ, камо срећа, да насъ є іоштъ лане смрътъ разставила! или, кадъ бы се о новой години непоштеномъ желило, да поштењъ буде, или вараницы, да не вара; или лукавомъ чисто срце; или нїяницы, да дубоко у чаше не гледа, и т. д. Мени се чини, да бы се честитаня на овай начинъ умалила, и іоштъ є пытанѣ, да ли бы одъ туда више добили, него изгубили. — Међу тымъ, докъ се мода на артии смею излаже, она оди по свету мирно и слободно, и мало є тако мудры людій, кои бы толико мудрости имали, да и сами узъ ню не пристану. Многи се на уведены обичай срде, онима є тешко посећиваня прїимати, овима долазити, но и ови долазе, и они ій прїимаю, и цела се парница изравнює сладкимъ и водомъ, или кафомъ, или чашомъ ракіє. — Са свимъ бы намъ другчіє нова година долазила, кадъ бы обичай старогъ века опетъ оживіо; кадъ не бы ни єданъ смео честитати доћи, кои нив какавъ даръ са собомъ донео; кадъ бы клієнтъ своє патрону, то ће рећи, млађій старієму съ прасетомъ подъ пазуу честитао, а онъ кодъ куће постіо; кадъ бы Калигула самъ предъ враты о новой години стаяо, и донешене дарове собственымъ рукама купіо, или кадъ бы у име нове године прирезъ налагао; или, кадъ бы нова година све однела, што є стара заштедила. Онда бы нова година само за оне, кои прїимаю, была радостна; а за оне, кои че-

ститаю, жалостна. Сви, кои то знаду, боє се, да се опетъ ово старо време не поврати, и зато се радую, да увекъ нова, а не стара наступа година.

ПРЕПИТАНІЯ РАЗНЫ НАРОДА.

(преводъ съ Немецкогъ).

Човекъ само онда Царство ил' државу вою изобилуюћу естивомъ зна ценити, кадъ гакова, други народа у разномъ расположенію землѣ живеѣи, види. Ту ће видити како гадюсть у препитанію, кою Европаецъ не поднози у природи место има, и како наука и нужда претерати насъ може, да оне ствари, кое су намъ сасвимъ, докъ смо у изобилію быви, противне бые, садъ виусне и добре постану. Нужда є заоста она силна учителька была, коя є човека принудила, да најгрозніе испите учини, само да животъ свой одржи.

У Марокѣ кадъ кадъ є велика нужда глади; тако се додоги године 1780. случай, да су две године едно за другомъ силни ровви свакаваца долазили, и све жетве напунили и опустошили. Кои є онда између народа зрно у ђубрету коньскомъ или другогъ каквогъ животногъ нерастрошено нашао, радостно бы га ондаде извуко, и потрошио, а други бы му као срећномъ за то завидіо.

Каква велика гладъ на брежини Малабара и у разнымъ предѣлама африканскимъ, макаръ да є природа сваке производе имъ даровала, быти мора, видити се лако одъ туда може, што родительи свою любезну децу богатима продаю, само да бы л' средства, с' коимъ бы се неколико неделя противъ смртне глади одбранити могли, добила. Муяго Паркъ каже да є една госпа у Африки најлепше свое дете продала, да бы само за 40 дана животъ свой средствомъ препитанія, издржала.

Хеарне некій, кои є између млоги патня свои крозь предѣле на Худсонсбаю прошо, преповеда, како често бедни Индіанцы у страшну

гладъ падаю. Они понайвише одъ дивлячине и неки ягода живе, а како овы нестане, одма су у великой опасности. Онъ є быо са Индіанцыма, кои су га пратили, више пута преморанъ месо Бизама кое є сбогъ смрада нѣговогъ одъ свію вообщте презрено, ести. Више него едаредъ, морали су читава два и три а кадъ кадъ и седамъ дана само о некимъ ягодицама, мало воде, комаду старе коже, и изгорелымъ костима живити. У оваковымъ случаєвма најопасніе є то, што стомакъ, кои є досадъ приличніе естиво имао, постане слабъ тако, да никаква ела скувати не може, при кои одлакшаю највећи напони и терети слѣдую.

У оваковымъ землѣ предѣлима гди человекъ дивлячки и глупо живи, и гди старанѣ нѣгово не одъ труда и радности нѣгове, но више одъ случая зависи, мора оскудость трпѣти, ако природа свуда и у свему ніе издашна, пакъ и кадъ бы тако было, опетъ животъ човечіи стои у опасности смртне [глади, као што смо садъ изъ вышенаведеногъ о єдној госпи у Африки примера, увидили; ерь управъ Африка има много веће изобиліе свакогъ рода производа, него и коя друга часть землѣ.

А. Ч.

О М А Ч К И.

(изъ І. А. Ц. Ле'ра).

На єдномъ, не далеко одъ Липске кавалѣрскомъ добру, была є єдна мачка, коя є особитомъ нѣжносћу младо пиленце к' себи можно зато узела — да место, изгубльногъ свогъ штенета, попуни. — Она є то исто свуда по двору пратила и свагда друга животна подалеко одъ нѣга терала и чувала га. Но шта є іоштъ најчудноватіе да она одъ ове нѣжности и при самомъ узрантаю, кадъ є сирѣчь пиле, кокошь постало, ніе одустала, но кадъ бы се кокоши свабиле, да се паране, онда бы мачка стала међу нѣи и дотле другима не бы дала ести и терала бы їй, докле годъ любимица нѣна не бы се наела, пакъ текъ онда бы дозволила и другима ести.

Особиты случаева и врло у очи падаюћи шта гди се мачке материнскомъ любовію за пацовчиће заузму. Тако се пре 53. године у Лондону разгласи, да е една мачка на селу читаво гнѣздо са 8 млади пацовчића к' своима штенцима донела, и тако њј верно као и своју штенадъ собствену оддоила. А у провинцији Мариланду у сѣверо-американскимъ слободнымъ државама, донесе, мачка некогъ Господина Гренифила, пацовчића њњимъ штенадма, да се играю с' њимъ и да га поведу. Неко време игралису се мачићи с' малымъ пацовчићемъ, а после тогъ упузе сви заедно с' њиме у ложу, у којој тако и остане, и одъ мачке свеодно као и мачићи буде доенъ. Кадъ се то првый путъ опази, изнесу се сви мачићи с' пацовчићемъ изъ ложе на полъ, а мачка унесе пацовчића тако предосторожно, као годъ и све свое мачиће опетъ у ложу; и тако колико су годъ пута страни, да то виде, долазили, толико е пута то исто случавало се. Шкода велика што се болъ о томъ обстоятелству и обширніе не зна, какво е слѣдство после у обхожденію мачке и пацовчића было, и гди е онъ остао.

СТАРИНА И МЛАДИЊЪ.

(изъ Еберсберга).

Геронъ осамдесетолѣтній стараць седио е предъ враты свое колебице и радовао се ведросенѣмъ ютру. Њгово се око, часть на плави брегови с' којі се врова магле као жертве облацы дизале, часть на праунучадма њговымъ, смиравало. На ово дође еданъ младић изъ града и почне се с' њимъ разговарати, а кадъ разуме за число њговы година, зачуди се њговой крепкой старости и цветаюћемъ изгледу, пакъ запыта старину, шта е онъ чиніо, те оваку крепость и веселость у поздней есени живота ужива; на ово му Геронъ одговори: мой синко, то е као и свако благо, еданъ даръ, кои с' выше долази, о комъ се поквалити места немамо; но зато опетъ можемо овде доле е' нечимъ заслужити, да га добиемо.

По овимъ речма дигне се старина и одведе странца овогъ у башту, гди му, высокобогата дрва са неоценѣнымъ плодомъ, погледомъ којі се срдце весели, покаже. На кое му проговори старина: „Чудишъ ли се такоћеръ, да я садъ плодъ дрва овы уживамъ? видишъ мой сынко, ова самъ я іошть у моіој младости засадио. Ето, ту ти е тайна мое веселе и богато плодне старости.“

Младићъ разбере речи старине и к' срдцу њј прійми.

А. Ч.

С М Ъ С И Ц Е.

Баснотвораць Езопъ идући едаредъ крози њѣку варошь, сретне се съ еднимъ селякомъ, и после обычногъ поздравля упыта селякъ Езопа, за колико саати може отићи у едну варошь, казавши му коя е. Путуй путниче, рекне му Езопъ. Я знамъ и безъ тебе, да ми валя путовати, ако мыслимъ тамо доћи; но кажи ми, я те пытамъ, за колико саати могу отићи. Путуй путниче, повтори рѣчь Езопъ. Е, — садъ видимъ, рекне селякъ у себи, да е овај човекъ лудъ, и тако пође далъ. Текъ што се е овај одъ Езопа мало одмакао быо, повикне Езопъ: „Ей побратиме! — за два ћешъ саата отићи тамо, кудъ си науміо.“ Чудећи се путникъ стане и запыта Езопа. „А одъ кудъ садъ знадешъ, да ћу за два саата отићи, а мало пре ниси ми мого казати, одговори му Езопъ, докъ не видимъ найпре, какви су ти коракля.“

Андалкидъ Лакедемонаць прекоренъ њкимъ Аѳинейцемъ, да су сви Лакедемонцы глупацы и простацы, одговори: Само што мы никакавъ угурсузлукъ одъ Аѳинейца непримисмо.

Віасъ упытанъ, коя е смрътъ рѣвава? одговори: она, кою закони опредѣлюю.